

Naznanilo živinorejcem.

Ker kmetovalci čedalje bolj čutijo, da dobro pleme se ne dá doseči drugače, kakor da se izberó dobri biki čiste krvi, in ker na Koroškem imajo tako blagó čiste krvi, zato so ondi ustanovili živinske sejme, kjer bodo vsako leto na prodaj biki in krave za pleme, in sicer

za rdečo živino, to je, za pingavsko-belansko bode sejm v Spitalu na gornjem Koroškem 28. dan septembra (kimovca),

za belo Lavantinskega rodú v Vošpergu (Wolfsberg) v lavantinski dolini 17. dan oktobra,

za belo, to je Mariahoferskega rodú v Kapli (Kappel im Krapfelde) 19. dan oktobra.

Zdravniške stvari.

Opomin zarad bolezní na deželi.

Iz Stareloke na Gorenskem 12. avg.

Mnogo ljudi je zbolelo spet letos in tudi že umrlo v naši okolici za grižo. Hitra in velika sprememba v gorkoti in po takem prehlajenju je poglavitni vzrok griže, čeravno utegne tudi nezmerno vživanje nezrelega sadja in kumar sem ter tje krivo biti tej bolezni. Griža izprva v tem obstoji, da se žleznate kože ritnega črevesa vnamejo, pozneje se pa tudi majhne ugnjide napravijo na teh čevih, al včasih bolezen sega tudi više gor v drobna čeva, in takrat je nevarnost največa. Iz tega se razvidi, da je nespametno v začetku griže rabiti taka zdravila, ktera zapró bolniku blato, kterega so včasih zgornja čeva polna. Iz začetka bolezni je tedaj prav to, da se dadó bolniku zdravila, ktera napravijo lahko drisko. Po mojih skušnjah najbolja zdravila te vrste so ricinovo olje, kterega naj odraščén človek vzame 2krat na dan po eno žlico tako dolgo, da se zopet pokaže naravno blato; otrokom se dá le pol žlice za celi dan. Kjer pa mnogo ljudi ne more vživati tega olja, naj se jim pa dá en ali dva lota mane čez dan; razun tega daj bolniku piti okuha moke lanenega semena, ali mleka bučnih pešek, ali ajbišev čaj. Ko so ta zdravila izpraznila čeva od blata, potem naj dobí bolnik vsaki dan 2 lota mandeljnova olja; ker je pa to olje precej drago, navadno tudi služi laško olje. Bolnik naj ostane v postelji, da se enmalo potí in nikdar nikoli ne sme vživati kave, vina, pive, žganja, sploh takih stvari, ktere preveč segrejejo čeva. Trebuh naj se še posebno greje. Vživati bolniku je pripuščena sama mesnata juha in rajžev slezek. Ako tudi se človek ozdravi, treba se mu je ogibati še dalj časa bolj težkih jedil in obleči se mora gorkeje. Čediti se morajo kahlje neprenehoma, rabiti jih pa ne smejo zdravi ljudje, ker se po njih okužijo in sami na griži zbolijo. Kjer ljudje na kmetih zarad griže le malokrat iščejo zdravnika, zato se mi je zdelo potrebno podučiti ljudstvo, kako naj se obnaša pri griži. Nadjam se, da bodo gospodje župniki in župani v tem smislu me toliko podpirali, da ne ostanejo te vrstice glas vpijočega v puščavi. Se vé da najbolje storí, kdor pokliče pametnega zdravnika brž na pomoč; al žalibog, da tudi nekteri zdravniki imajo zastarele misli o griži.

Dr. M.

Znanstvene stvari.

Statistika slovenskih profesorjev in suplentov.

„Saj nimate knjig, saj nimate učiteljev“ — to je odgovor, ako Slovenci, naslonjeni na naravno in na-

rodno pravo, zahtevamo ravnopravnost v šolah, tedaj slovenske gimnazije in realke.

Da nimamo šolskih knjig, to je gotovo, saj nimamo še šol, kajti pred očetom ni sinú. Čemu pač bi nam bile šolske knjige brez šol? Imeli jih pa bodemo brž, ko dobimo šole; za to je nam najmanja skrb.

Da pa imamo učiteljev, zmožnih za šolski nauk v slovenskem jeziku, to vsakdo naših ljudi vé, komur je mar za razmere domovine naše. „Novice“ so že leta 1860. prinesle imenik (statistiko) profesorjev, ki so po rodu Slovenci in slovenskega jezika zmožni. To število se je jako pomnožilo, in ker je „Tagblatt“ sopet unidan v svoji budalosti čenčal, da Slovenci nimamo šolskih moči in da deželni zbor kranjski se v prenapetosti zvirá, ako zahteva slovenske gimnazije in šole, naj „Novice“ po pripomoči mnogih rodoljubov objavijo sedanjo statistiko slovenskih profesorjev in suplentov. Ker nismo hoteli izključiti iz te vrste nikogar, ki je slovenskega rodú, če tudi nemškutarí, zato naj se nemškutarji odštejejo od celega števila; ostala bo vendar še tehtna številka čez 100 poštenjakov Slovencev ali pa družih, slovenskega jezika popolnoma zmožnih Slovanov. Ker pa je morebiti še marsikdo izpuščen ali napačno vredjen, prosimo lepo, naj se nam drage volje naznanijo popravki, da potem imamo štatistiko brez pogrškov.

Evo tedaj imena!*)

1. Belović Josip — profesor — više gim. — v Oseku — mat. fiz. — izp. viš. gim.
2. Bradaška Franjo — ravnatelj — više gimnaz. — v Varaždinu — zemlj. zgod. — izp. viš. gim.
3. Bratković Jakob — profesor — v Brnu — mat. fiz.
4. Budau Franjo — suplent — v Gorici.
5. Čičigoj Valentin — profesor — više gimnaz. — v Oseku — lat. grč. izp. niž. gim.
6. Čičigoj Jakob — profesor — više gim. — na Reki — lat. grč. — izp. niž. gim.
7. Čičman Josip — na Dunaji — lat. grč. zgod. zemlj. — izp. viš. gim.
8. Dominkuš Ivan — profesor — preparand. — v Mariboru — zemlj. zgod. — izp. viš. gim.
9. Einšpieler Andrej — profesor — više realke — v Celovcu — slov.
10. Erjavec Franjo — profesor — više real. — v Zagrebu — mat. fiz. prir. — izp. viš. real.
11. Fatur — niž. real. — na Reki.
12. Francel — profesor — niže real. — v Varaždinu.
13. Gariboldi Leopold — suplent — viš. gimnaz. — v Ljubljani — zemlj. zgod. — izp. niž. gim.
14. Gašperin — više real. — v Pančevi — nem.
15. Glaser Dragutin — suplent — v Ljubnu — lat. grč. slov.
16. Globočnik Franjo — profesor — više real. — v Ljubljani — risanje.
17. Graf Rainer — profesor — više gimnaz. — v Celovcu — izp. hum. uč.
18. Hafner Franjo — profesor — više gim. — v Gorici — zgod. zemlj. — izp. viš. gim.
19. Heglar Evgen — viš. gim. — v Novomestu.
20. dr. Hoffer Edvard — suplent — više gimnaz. — v Gradcu — mat. fiz. prir. — izp. viš. gim.
21. Horak Josip — profesor — više real. — v Temešvaru — nemšč. zgod.
22. Hrzič Anton — profesor — viš. gim. — v Oseku — lat. grč. — izp. niž. gim.

*) 1. vrsta imenuje imé, — druga: kaj je, — tretja: kje je, — četrta: kaj učí, — peta: za kaj je izprašan ali zakaj je izpit položil.

23. Hrovat Blaž — profesor — više gimn. — v Ljubljani — lat. grč. slov. — izp. gim.
24. Hrovat Ladisl. — profesor — više gimn. — v Novem mestu — lat. grč. — izp. viš. gim.
25. Jelovšek Martin — profesor — viš. real. — v Zagrebu — geom. ris. — izp. viš. real.
26. Jesenko Ivan — profesor — viš. gim. — v Trstu — zemlj. gim. — izp. viš. gim.
27. Jevšenak Josip — više real. — v Pančovi — mat. fiz.
28. Kermavner Valentin — profesor — više gim. — v Celji — lat. grč. — izp. viš. gim.
29. Kleinmeier — suplent — više real. — v Gorici.
30. Klemenčič Raf. — viša gim. — v Novem mestu — zemlj. zgod.
31. Klodič Anton — šolski nadzornik — v Gorici — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
32. Kobencelj Josip — profesor — viš. gim. v Zadru — lat. grč. nem. — izp. više gim.
33. Kocen Blaž — profesor — više gim. — v Olomucu — mat. fiz. prir. — izp. više gim.
34. Koderman Rih. — profesor — niž. gimnaz. — v Št. Pavlu — izp. gram. uč.
35. Kodrič Andrej — profesor — viš. gim. — v Oseku — lat. grč. — izp. viš. gim.
36. Končnik Petar — real. gim. — v Ptujju — zemlj. zgod. slov. — izp. više gim.
37. Konšek Valentin — profesor — više gimnaz. — v Ljubljani — prir. — izp. hum. uč.
38. Kopitar Pius — viš. gim. — v Novem mestu.
39. Koprivšek Leopold — suplent — više gim. — v Mariboru.
40. Kosmač Ferdinand — profesor — više real. — v Celovcu — mat. grad. geom. — izp. viš. real.
41. Kozina Jurij — profesor — više real. — v Ljubljani — zemlj. zgod. — izp. viš. real.
42. Kranjc Josip — profesor — prava — v Sibirji — prava — izprašan.
43. Krašan Franjo — profesor — niže gim. — v Kranji — mat. fiz. prir. — izp. viš. gim.
44. dr. Krek Gregor — profesor — vseučilišču — v Gradcu — slov. nemš. — izp. viš. gim.
45. Kunstek Luka — suplent — viš. gim. — v Ljubljani — lat. grč. — izp. niž. gim.
46. Lazar Matevž — profesor — više gim. — v Gorici — mat. fiz. prir. — izp. viš. gim.
47. Lézar Anton — profesor — više real. — v Ljubljani — slov. — više real.
48. Linhart — suplent — više gim. — v Ljubljani.
49. Lipež — profesor — više real. — v Zagrebu — izp. viš. real.
50. Locan Bonif. — v Gorici.
51. Macun Ivan — profesor — viš. gim. — v Zagrebu — lat. slov. grč. — izp. niž. gim.
52. Magdić — profesor — više real. — v Zagrebu.
53. Majciger Ivan — profesor — više gim. — v Mariboru — lat. slov. — izp. viš. gim.
54. Mandelc Valentin — suplent — niže gimn. — v Karlovcu — lat. grč.
55. Markovič — ravnatelj — niže real. — na Reci.
56. Marn Josip — profesor — više gimn. — v Ljubljani — slov. više gim.
57. Mazek Anton — profesor — viš. gim. — na Reki — lat. grč. — izp. niž. gim.
58. Medič Kalist — viš. gim. — v Novem mestu.
59. Melcer Drag. — profesor — više gim. — v Ljubljani — zemlj. zgod. — izp. viš. gim.
60. Mihajlovič — profesor — vis. gim. — v Senji — prirod.
61. Nachtigal Raim. — v Gradcu.
62. Nedok Josip — viš. gim. — v Somboru — lat. grč.
63. Novlan Hugo — niž. gim. — v Paznu.
64. Orešek Ivan — profesor — više gim. — v Celji — lat. grč. — izp. hum. uč.
65. Orešek — suplent — v Gorici.
66. Pajk Ivan — profesor — viš. gim. — v Mariboru — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
67. Papež Ivan — ravnatelj — mest. šoli — v Hartbergu — meh. geom. — izp. viš. real.
68. Pavlič Ivan — profesor — viš. gim. — v Sibirji — fiz. mat.
69. Pazler Engelbert — profesor — viš. gim. — v Celovcu — izp. gram. uč.
70. Pečar Mihael — više gim. — v Črnovicah — lat. grč.
71. Pegam Franjo — suplent — više real. — v Ljubljani — zemlj. zgod.
72. Peklar Nikola — viš. gim. — v Karlovcu.
73. Peternel Mih. — profesor — viš. real. — v Ljubljani — fiz. prir.
74. Pirker Hinko — profesor — niž. gim. — v Kranji — zemlj. zgod. — izp. viš. gim.
75. Pirker Raim. — profesor — više real. — v Ljubljani — mat. nem. — izp. više real.
76. Pirc Franjo — niže gim. — Št. Pavlu.
77. Pleteršnik Maks. — profesor — više gimn. — v Trstu — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
78. Podgoršek — više gim. — v Celji.
79. Polanec Ivan — suplent — više gim. — v Mariboru — lat. grč. slov.
80. Pravdič — viš. gim. — v Celji.
81. Premru — ravnatelj — više gimn. — v Celji — izp. gram. uč.
82. Rajakovič — ravnatelj — prepar. — v Gorici — lat. grč.
83. Repič Ivan — profesor — viš. real. — v Kremsu — zemlj. zgod. nem. — izp. viš. real.
84. Robida Dragotin — profesor — v Celovcu — mat. fizika.
85. Senekovič Martin — profesor — više gimn. — v Vinkovcih — lat. grč. — izp. niž. gim.
86. Skubic Anton — profesor — više gim. — v Ljubljani — lat. grč. — izp. viš. gim.
87. Smolej Jakob — ravnatelj — viš. gim. — v Ljubljani — lat. grč. — izp. viš. gim.
88. Starè Josip — profesor — viš. gim. — v Oseku — zemlj. zgod. — izp. viš. gim.
89. Stefan Josip — profesor — vseučil. — na Dunaji — mat. fiz. — izp. viš. gim.
90. Škrabec Stanisl. — viš. gim. — v Novem mestu.
91. Šolar Ivan — profesor — viš. gim. — v Ljubljani — lat. grč. — izp. viš. gim.
92. Šraj Tomaž — ravnatelj — više real. — v Ljubljani — mat. fiz. — izp. viš. gim.
93. Štancar Reg. — viš. gim. — v Novem mestu — zemlj. zgod.
94. Šubic Simon — profesor — vseučil. — v Gradcu — mat. fiz.
95. Šuman Josip — profesor — više gim. — v Mariboru — lat. grč. — izp. viš. gim.
96. Švinger Burk. — profesor — više gim. — v Novem mestu — gram. uč.
97. Trdina Ivan — profesor — v Bršlinu — zemlj. zgod. — izp. viš. gim.
98. Tušar Gregor — profesor — viš. gim. — v Gorici — lat. grč. — izp. viš. gim.
99. Tušek Ivan — profesor — više real. — v Zagrebu — mat. fiz. prir. — izp. viš. real.
100. Umek Anton — suplent — više gim. — v Celovcu — slov. lat. grč.
101. Urbas Viljem — profesor — više real. — v Gorici — nem. slov. — izp. viš. real.

102. Valenčak Martin — profesor — više gim. — v Gradcu — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
 103. Valjavec Mat. — profesor — više gim. — v Varaždinu — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
 104. Valjavec — suplent — niž. gim. — v Požegi.
 105. Vavrù Ivan — profesor — više gim. — v Ljubljani — lat. grč. — izp. viš. gim.
 106. Venedig Herman — profesor — niže gim. — v Št. Pavlu — gram. uč.
 107. Videučič Ivan — v Pirani.
 108. Vinkovič Ivan — više gim. — v Vinkovcih.
 109. Vodušek Matija — profesor — niže gimn. — v Kranji — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
 110. Vogrič Ivan — v Gorici.
 111. Vračko Franjo — viš. gim. — v Gradcu — lat. grč.
 112. Vrečko Mat. — nadzornik — real. — v Gradcu — mat. fiz. prir. — izp. viš. gim.
 113. Vresič Feliks — niže gimn. — v Karlovcu — gram. uč.
 114. Vurner Miha — profesor — više gim. — v Ljubljani — mat. fiz. — izp. viš. gim.
 115. Zajec Ivan — profesor — više gim. — v Vinkovcih — mat. fiz. prir. — izp. viš. gim.
 116. Zima Luka — profesor — više gim. — v Karlovcih — lat. grč. — izp. viš. gim.
 117. Zorman Rudolf — profesor — više gim. — v Celovcu — hum. uč.
 118. Zupan Ivan — profesor — više gim. — na Reki — zem. zgod. — izp. viš. gim.
 119. Zupan Tomaž — profesor — niže gimn. — v Kranji — slov. — izp. viš. gim.
 120. Zupančič Vilib. — v Kranji — zemlj. zgod.
 121. Žakelj Friderik — profesor — više gimn. — na Reki — lat. grč. — izp. viš. gim.
 122. Žepič Sebast. — profesor — više gim. — v Varaždinu — lat. grč. slov. — izp. viš. gim.
 123. Žitek Josip — profesor — viš. gim. — v Karlovcu — mat. fiz. — izp. gim.
 124. Žolgar Miha — profesor — niže gim. — v Kranji — lat. grč. slov. slov. — izp. viš. gim.
 125. Hafner Jakob — suplent — više real. — v Ljubljani — mat. slov.
 126. Tomšič Ivan — inženir pri železnici, bivši supl. na realki v Ljubljani — mat. geom. — izp. za više realke.
 127. Kandrnal Franjo — profesor — više gimn. — v Ljubljani — lat. grč. — izp. viš. gim.
 128. Dřizhal Ivan — profesor — više real. — v Ljubljani — mat. fiz. — izp. viš. gim.

Kandidatje.

- Dr. Celestin — v Petrogradu — lat. grč.
 Brezovar — " " "
 Rebec — lat. grč.
 Marn France — lat. grč.
 Ogrinec — mat. fiz. prir.
 Šuklje — zgod. zemlj.
 Žepič — zgod. zemlj.
 Hrast — mat. fiz.
 Jelenec — prir. mat. fiz.
 Jurčič — lat. grč.

Národne stvari.

Tabor v Vipavi.

14. dan vélicege srpana napóči z gotovo nenavadnimi prikaznimi. Ko namreč zlato solnce še daleč za Nanosom potuje, zasliši se že od več strani mogočen, mirno našo dolino budeč grom možnarjev. To v spo-

min, da se pričinja oni dan, kterega si je gotovo vsak vipavsk rodoljub z veseljem v svoji pratiki zaznamoval z opombo „tabor v Vipavi“.

Zorne meglice izginejo, mili solnčni žarki se vlijejo izza gore v dolino, in glej! — najboljši letni dan je vstvarjen.

Gromenje možnarjev potihne, al le za malo časa; kajti komaj so zvonovi vseh cerkev zadosti polno ljudstva k deseti sv. maši sklicali, začno zopet pokati iznad Žingerce. To pa je bilo znamenje, da se je krilati „Sokol“, kterega so vrli razdrški fantje z okusno sestavljenim slavolokom, zastavo, petjem in streljanjem sprejeli, zopet od njih poslovil, ter pot čez Rebernice v vipavsko dolino nastopil. Hrepeneče pričakovanje šentviških fantov pevcev, kateri so se pod svojo zastavo zbrali, ni trajalo dolgo časa; kmalu zagrmijo možnarji, in prvi jako okusno okinčani voz planinskih „Sokolov“ pridrdra v vas ter se ustavi. Čez malo časa se pripeljejo na treh vozéh tudi ljubljanski in postojnski „Sokoli“. Po malem zajtrku, med kterim se je fantovsko petje s sokolskim vrstilo, zasede „Sokol“ zopet „in corpore“ vozove, in hajd pod gromečimi živio-klici naraslega ljudstva, in pokanjem možnarjev naprej v Vipavo. Na celi poti pozdravljalo jih je streljanje bližnjih vasí, in konečno tudi vipavsko. Ne deleč pred trgom jih je pričakoval mladi vipavski „Sokol“ (32 mož) in deputacija taborskega odbora z godbo. Gosp. Pokorni, starosta mladega vipavskega Sokola, pozdravi došle goste s srčnimi besedami. Koj po pozdravu stopi združeni „Sokol“ (120) v stopalni red ter koraka za godbo proti trgu krasno okinčanemu. Posebno pohvalo v tem obziru zasluži gotovo velečastiti grof Karol Lanthieri. On je svoj grad in prostor pred njim okinčal tako okusno, da je vsak klical: „a to je lepo!“ Tudi je vsakemu taboritu prost vhod v grajščinsko dvorano, knjigarnico in druge prostore; kakor tudi v krasni po angleškem okusu prestrojeni vrt dovolil.

Po trgu stopajočemu „Sokolu“ so doneli od vseh strani navdušeni živio-klici; in še le potem, ko so se na glavnem trgu pred čitalnico vstavili, nastopila je tihota. To priliko je gosp. Graselli, ljubljanskega Sokola staroste-namestnik, v srčni pozdrav taborskega odbora predstojnika preč. gosp. dekana Grabrijana in mladega vipavskega „Sokola“ porabil. Obadva pozdrava sta bila od nazočih z veliko navdušenostjo sprejeta. Gosp. dekan so potem došle „Sokole“ na skupni obed povabili.

Kakor pa je bilo predpoldne vse, staro in mlado, v največe veselje vtopljeno, prav tako se je v prav kratkem času občna poparjenost domačinov kakor tudi že došlih gostov poprijela. Ravno med obedom so se namreč začeli od treh strani žugajoči oblaki zbirati; silno gromenje nastane; v dveh krajih so se tudi že hude plohe vlile. Misel, da bode v drugič sklicani tabor osoda prvega zadela, bila je občna. Al hvala Bogu! zvedrilo se je, in taborovalo se je pri najlepšem vremenu, v najlepšem redu. — Vse drugo prihodnjič; za danes naj povem le to, da se je zbralo čez 12.000 taboritov, pod 28 zastavami, in da so na taboru, kteremu je bil dr. Costa navdušeno za predsednika oklican, sledeči govorniki bili: gosp. dekan Grabrijan so ob štirih popoldne taborovanje odpri; gosp. Jožef Zelen, župan iz Senožeč, je govoril o „zedinjenji Slovenije“; gosp. Josip Noli iz Ljubljane o „vpeljavi slovenskega jezika v šole in uradnije“; gosp. Rihard Dolenc iz Vipave o vipavski vino- in sadjereji; gosp. dr. Razlag o vipavski železnici. — Vladini komisar taboru je bil okrajni glavar gosp. Globočnik.